

ФО-синоніми **здерти як із Сидорової кози**, **лупить (облупив) як Сидорову козу** маніфестують значення «безжалюбно відібрати все майно», тобто зробити людину бідною. Дієслова-компоненти **здерти**, **лупить (облупив)** у внутрішній формі ФО реалізують семи «забирати», «грабувати», «красти», «обманувати», «нечесно заволодіти чийсь майном», а об'єкт порівняння **як Сидорову козу** порівнюється з людиною, яку безжалюбно пограбують. ФО містять також латентну вказівку на те, що ситуація, відбита у фразеологізмі, стосується збагачення незаконним шляхом.

Зооніми є усталеними, одвічними етнокультурними символами, а глибина їх культурно-національного контексту є сильним фразеотворчим матеріалом. У складі фразеологізмів вжито такі зооніми на позначення заможності: **корова**, **ріг**; бідності: **собака (пес)**, **кішка**, **хвіст**, **миша**, **коза**, **вівця**, **білка**; факту виконання низькооплачуваної роботи: **бик (теля)**, **віл**; різниці в соціальному становищі в суспільстві: **кінь**.

Перспективним видається подальша робота над аналізом семантичної та структурної організації фразеологізмів української мови на позначення різного соціального статусу.

Література:

1. Голоднова Є. Ю. Десемантизація елемента «собака» / «huhd» як компонента сталих народних порівнянь і фразеологізмів української та німецької мов / Є. Ю. Голоднова // Лінгвістичні студії : зб. наук. пр. – Донецьк, 2011. – Вип. 22. – С. 263–267.
2. Жайворонко В. В. Знаки української етнокультури : Словник-довідник / [В. В. Жайворонко]. – К. : Довіра, 2006. – 703 с.
3. Завадська В. 100 найвідоміших образів української міфології / В. Завадська, Я. Музиченко, О. Таланчук. – К. : Орфей, 2002. – 448 с.
4. Назаренко О. В. Українська фразеологія як вираження національного менталітету : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 «Українська мова» / О. В. Назаренко. – Дніпропетровськ, 2001. – 24 с.
5. Ужченко Д. В. Семантика зоофразеологізмів в етнокультурному висвітленні : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 «Українська мова» / Д. В. Ужченко. – Х., 2000. – 20 с.

Лексикографічні джерела:

6. Словник стійких народних порівнянь / [О. С. Юрченко, А. О. Івченко]. – Х. : Основа, 1993. – 176 с.
7. Словарь украинского языка / [ред. Б.Д. Гринченко]: [у 4-х т.]. – К. – Т.4. Р-Я. – 1909. – 564 с.
8. Словник фразеологізмів української мови / [укл. В. М. Білоноженко, І. С. Гнатюк, В. В. Дятчук та ін.]. – К. : Наук. думка, 2008. – 1104 с.
9. Фразеологічний словник / [Н. О. Батюк]. – К. : Рад. школа, 1966. – 236 с.
10. Фразеологічний словник української мови: Близько 2500 виразів / [В. Д. Ужченко, Д. В. Ужченко]. – К. : Освіта, 1998. – 226 с.
11. Фразеологічний словник східнословобанських і степових говірок Донбасу: 6019 фразеологізмів / [В. Д. Ужченко, Д. В. Ужченко]. – [5-те вид., перероб. й доп.]. – Луганськ : Альма-матер, 2005. – 384 с.

УДК 615.825

Р. С. Коваль,

Львівський державний університет фізичної культури, м. Львів

НАЙМЕНУВАННЯ ЗАСОБІВ ТА МЕТОДІВ РЕАБІЛІТАЦІЇ

Статтю присвячено аналізу термінів, котрі використовуються для найменування засобів та методів реабілітації у французькій та українській мовах. Описано лексико-семантичні особливості термінів для позначення медичних апаратів, тренажерів, протезів, ортезів. Розглянуто основні моделі творення термінів для номінації професій зазначеної галузі. Виявлено широке застосування епонімів. Окреслено перспективи подальших досліджень даної тематики, зокрема, необхідність укладення перекладного словника.

Ключові слова: реабілітація, термін, метод, медичний апарат, протез, епонім, словник, французька мова, українська мова.

NOMINATE THE MEANS AND METHODS OF PHYSICAL REHABILITATION

The article is devoted to the analysis of the terms which are used to nominate the means and methods of physical rehabilitation in the French and Ukrainian languages. Lexical as well as semantical features of the terms denoting medicine apparatuses, training equipments, prosthetic appliances, orthoses have been studied. Main models of formation the terms used to nominate professions in the field have been revealed. The great amount of eponyms' usage has been found. It has been determined that the formation of modern means and methods of physical rehabilitation started at the beginning of the XIX century when the Swedish system of medical gymnastics was founded and mechanotherapeutic apparatuses were developed. It has been proved that the most common ways of forming the physical rehabilitation terms in French and Ukrainian are compounding; using Greek parts of terms; using suffixation. The perspective of further research that is the necessity to compose a dictionary in translation, the analysis of French and Ukrainian terms, used for the names of everyday life aids for disabled people, has been highlighted.

Key words: physical rehabilitation, method, medicine apparatus, prosthetic appliance, eponym, dictionary, French language, Ukrainian language.

НАИМЕНОВАНИЯ СРЕДСТВ И МЕТОДОВ РЕАБИЛИТАЦИИ

Статья посвящена анализу терминов, которые используются для наименования средств и методов реабилитации во французском и украинском языках. Описаны лексико-семантические особенности терминов для обозначения медицинских аппаратов, тренажеров, протезов, ортезов. Рассмотрены основные модели создания терминов для номинации профессий указанной отрасли. Выведено широкое применение эпонимов. Определены перспективы дальнейших исследований данной тематики, в частности, необходимость составления переводного словаря.

Ключевые слова: реабилитация, термин, метод, медицинский аппарат, протез, эпоним, словарь, французский язык, украинский язык.

Постановка проблеми. Термін «реабілітація» має широке змістове розуміння і вживається в усіх сферах діяльності людини – політичній, юридичній, розумовій, спортивній та інших. У медицині вона визначається як процес відновлення здоров'я, працездатності, особистості і соціального статусу хворих та інвалідів [9, с. 17]. Через бойові дії на сході України протягом останніх двох років число неповносправних людей стрімко зростає. Необхідність їхньої комплексної реабілітації нині є одним з найважливіших завдань держави. Вона проводиться із залученням провідних іноземних фахівців, у

тому числі, франкомовних. На перший план виходить міжпрофесійна комунікація, яка потребує однакового розуміння термінів галузі вітчизняними та закордонними спеціалістами. Певною мірою, процес ускладнений відсутністю перекладних галузевих словників, котрі, у перспективі, повинні бути укладені при тісній взаємній співпраці відповідних фахівців з реабілітації та філології.

Нові поняття у будь-якій галузі знань потребують номінації, що призводить до утворення нових термінів, котрі можуть формуватися на національному ґрунті або ж бути запозиченими з інших мов. При створенні нових термінів перед укладачами постає специфічна, і на перший погляд, не дуже суттєва проблема: як передати новий термін у рідній мові. Чи просто запозичити його з мови-джерела, переписавши його за правилами рідної орфографії або зберігши оригінальне написання, чи перекласти цей термін на рідну мову. А якщо перекласти, то яким чином – буквально (під кальку) чи описово [2, с. 105]. Найменування предмета, явища, властивості повинно «підказувати» значення, орієнтувати на змістовну сторону, а не просто фіксувати одиницю у мові [2, с. 90].

Найбільш ефективно реабілітація проводиться у спеціалізованих реабілітаційних центрах (кардіологічні, ортопедичні, неврологічні та інші), що укомплектовані лікарями відповідних спеціальностей, інструкторами з лікувальної фізичної культури та працетерапії, фізіотерапевтами, психологами, логопедами, педагогами, соціологами, протезистами та юристами [9, с. 18]. Кожен з них повинен досконало володіти термінологічним апаратом галузі. Дослідження термінології реабілітації, яке дозволяє прослідкувати розвиток її засобів та методів, історію протезування, розробку тренажерів та різноманітних механотерапевтичних апаратів, є внеском для укладення перекладного словника. Перелічені фактори зумовлюють **актуальність роботи**.

Огляд останніх досліджень і публікацій. Серед основних праць варто назвати «Основні поняття і терміни оздоровчої фізичної культури та реабілітації» (1998), «Медико-біологічна та реабілітаційна термінологія для студентів спеціальностей «Фізична реабілітація», «Фізична культура»» (2002), «Тлумачний словник термінів і словосполучень фізичної реабілітації» (2002), «Физическая реабилитация. Лечебная физическая культура. Кинезитерапия» (2010), «Dictionnaire de kinésithérapie et réadaptation» (2007), «Dictionnaire du handicap» (2011), звідки були дібрані терміни для аналізу. Частково дана проблематика розглянута в попередніх статтях автора [3, 4, 5], на відповідних інтернет-ресурсах [12, 13]. Існує також міжнародний стандарт ISO 9999:2002 «Technical aids for persons with disabilities – Classification and terminology» – «Технічні засоби допомоги для осіб з обмеженими фізичними можливостями – Класифікація і термінологія».

Завдання та матеріал дослідження. Завдання статті полягають у аналізі лексико-семантичних особливостей термінів, котрі використовуються для найменування апаратів, тренажерів, протезів, ортезів, а також методів реабілітації та професій зазначеної галузі у французькій та українській мовах. Основними **методами дослідження** були метод суцільної вибірки та описовий. **Наукова новизна** роботи зумовлюється тим, що термінологія галузі реабілітації вперше стає предметом лінгвістичного аналізу.

Виклад основного матеріалу. Професор Мухін В. М. зазначає, що засобами фізичної реабілітації є: лікувальна фізична культура, лікувальний масаж, фізіотерапія, механотерапія, працетерапія [9, с. 24]. Механотерапія – це лікування фізичними вправами, виконуваними за допомогою спеціальних апаратів. Точно спрямовані та суворо дозовані рухи, метою яких є відновлення рухливості у суглобах і зміцнення сили м'язів, діють локально на тканини, підсилюють лімфо- і кровообіг, збільшують еластичність м'язів і зв'язок, повертають суглобам властиву їм функцію [9, с. 95]. Використовують різні типи механотерапевтичних апаратів, принцип дії яких базується на біомеханічних особливостях рухів у суглобах [9, с. 96]. Вперше апарати для пасивних рухів суглобів були створені шведським фізіотерапевтом, одним із засновників механотерапії Йонасом Густавом Вільгельмом Цандером / Jonas Gustav Vilhelm Zander (1835-1920) [9, с. 96]. Розробленим ним «апаратом Цандера» / «appareil (m) de Zander» (існує цілий ряд моделей) продовжують користуватися до сьогодення. Інші апарати також отримали назву за прізвищем свого розробника – «апарат Крукенберга» / «appareil (m) de Krukenberg», «апарат Герца» / «appareil (m) de Hertz» (механотерапевтичні, створені німецькими лікарями); «апарат Ілізарова» (компресійно-дистракційний апарат) / «appareil (m) d'Iizarov», розроблений радянським хірургом-ортопедом Гаврилом Ілізаровим (1921-1992). Термін «appareil» (m) може перекладатися також як «респіратор»: маємо словосполучення «appareil (m) d'Engström» – «респіратор Енгстрьома», розроблений данським лікарем Карлом Гуннаром Енгстрьомом / Carl Gunnar Engström у Швеції під час епідемії поліомієліту на початку 1950-х років. Поміж провідних сучасних українських фахівців, чие прізвище увійшло в якості епоніму в термінологію реабілітації та медицини загалом, знаємо В'ячеслава Євмінова, президента Київського Вертебрально-Оздоровчого Центру, котрий розробив так званий «профілактор Євмінова» / «appareil (m) prophylactique d'Evminov» для лікування захворювань хребта. Останнім часом у лікарняний період реабілітації за відповідних показань при деяких захворюваннях і травмах, у перші дні післяопераційного періоду після менісектомії, тотального ендпротезування суглобів почали застосовувати «апарати СРМ» (англійською СРМ – continuous passive motion) для тривалих пасивних рухів у суглобах кінцівки [9, с. 97]. В цьому випадку маємо запозичення з англійської мови («continuous passive motion apparatus / device») у французьку («appareil (m) d'exercice à mouvement passif continu») та українську («апарат для тривалих пасивних рухів у суглобах») мови. Іншим прикладом, в якому поєднаний український та англійський терміни, є «апарат Shoulder Cryo» / «appareil (m) Shoulder Cryo», де англійське слово «shoulder» «плече» вказує на місце, куди спрямована дія (англійською «cryo-» / буквально «холод»), тобто апарат забезпечує локальне охолодження, здавлювання, фіксацію, нерухомість ушкодженої кінцівки [9, с. 118].

Тепер розглянемо терміни, котрі використовуються для найменування тренажерів – установок, які імітують найважливіші елементи якого-небудь виду діяльності та застосовуються для формування і тренування професійних навичок [8, с. 37]. Мухін В. М. говорить про те, що XIX століття відзначилося становленням шведської системи лікарської гімнастики Пера Генріка Лінга / Pehr Henrik Ling (1776-1839), який заснував у 1813 році у Стокгольмі перший у Європі інститут гімнастики і масажу [9, с. 6]. Саме він створив нині надзвичайно популярну «шведську стінку» / «espalier (m) suédois» (синонімом до терміну є запозичення зі шведської «gibbstol»). Крім цього, ним розроблені також «шведська гімнастика» / «gymnastique (f) suédoise» та «шведський масаж» / «massage (m) suédois». Аналізуючи терміни, котрі вживаються для найменування тренажерів, фіксуємо запозичення з англійської: «treadmill» означає «бігова доріжка» / «тредміл» та вживається у французькій та українській мовах; «expanderg» означає «еспандер», а французькою «expandeur» (m); «stepper» означає «степер» та вживається аналогічно у зазначених мовах.

Проаналізуємо іншу умовну групу термінів – найменування протезів та ортезів. Протези – це пристрої, апарати, що зовні схожі на природний сегмент чи кінцівку, метою яких є не тільки маскування вади, а головне – заміщення втрачених функцій самообслуговування, трудових процесів, пересування тощо [9, с. 225]. Ортези – це різноманітні допоміжні апарати у реабілітації. Досліджуючи будь-яку термінологію, часто трапляються випадки, коли однакове прізвище входить в абсолютно різні за

значенням терміни. Такі приклади маємо у галузі реабілітації. Окрім «апарату Крукенберга» (він працював у другій половині XIX століття), про який йшла мова вище, існує також «протез Крукенберга» / «prothèse (f) de Krukenberg», розроблений після Першої світової війни німецьким хірургом Германом фон Крукенбергом / Hermann von Krukenberg (1863-1935). Поряд з тим, зустрічаємо топонімічний термін «рука Юта» / «bras (m) de l'Utah», який використовується для найменування міолектронного протезу руки, а назва походить від штату Юта у США. Загалом, у французькій та українській мовах терміни на позначення протезів здебільшого утворені за моделлю «протез» + прикметник / іменник у родовому відмінку, котрий вказує на те, яку втрачену функцію він буде компенсувати: «слуховий протез» / «prothèse (f) acoustique / auditive»; «повний протез тазостегнового суглобу» / «prothèse (f) totale de la hanche»; «очний протез» / «prothèse (f) oculaire». Зазначимо, що існує фразеологізм «jambe (f) de bois», котрий означає «інвалід з дерев'яною ногою» / «протез». Що ж стосується ортезів, до яких належать милиці, ціпки, ходулі, шини, ролятори (у сучасному вигляді вперше запропоновані шведською соціальною працівницею Аїною Віфалк / Aina Wifalk у 1978 році) та інші допоміжні засоби, тут також властиво широке застосування епонімів. Наприклад, «стремено Павліка» – «harnais (m) de Pavlick», призначене для лікування дисплазії, вроджених вивихів, інших дефектів тазостегнового суглобу у дітей, розроблене Арнольдом Павліком / Arnold Pavlik (1902-1965); «ходулі Гутмана» – «cadre (m) de Guttman», розроблені британським лікарем Людвігом Гутманом / Ludwig Guttman (1899-1980); «ортез Перлштайна» – «orthèse (f) de Perlstein», розроблений американським лікарем Меєром Аароном Перлштайном / Meyer Aaron Perlstein (1902-1969); «милиція Кенні» – «béquille (f) (de) Kenny», розроблена австралійською медсестрою Елізабет Кенні / Elizabeth Kenny (1886-1952). Термін «ціпок» у французькій мові утворює фразеологізм «canne (f) blanche», котрий перекладається як «сліпий» (цей факт пов'язаний з тим, що у Франції сліпі ходять з білими ціпками). Вживаються також комбіновані (епонім + топонім) терміни, утворені, наприклад, від імені лікаря Жака Шено (Jacques Chêneau) та топонімів Тулуза (Toulouse) та Мюнстер (Münster): «Chêneau-Toulouse-Münster» – «Шено-Тулуз-Мюнстер». Зазначимо, що у статті «По поводу использования моего имени в различных системах корсетов» у виданні «Ортопедия, травматология и протезирование» (№4 за 2009 рік) розробник протезу Жак Шено особисто ставить питання про правильність вживання терміну «Chêneau-Toulouse-Münster». Багато термінів на позначення ортезів утворені за моделлю «корсет» + власна назва: «корсет Мілуокі» / «corset (m) de Milwaukee» (від назви міста Мілуокі в штаті Вісконсин, США, де цей корсет був розроблений у 1946 році); «ліонський корсет» / «corset (m) lyonnais» (від назви міста Ліон у Франції, де цей корсет був розроблений у 1949 році) та «шина» + власна назва: «шина Дюпуйтрена» / «attelle (f) de Dupuytren», Гійом Дюпуйтрен / Guillaume Dupuytren (1777-1835) – французький хірург; «шина Крамера» / «attelle (f) de Cramer», Фрідріх Крамер / Friedrich Cramer (1847-1903) – німецький хірург.

Тепер розглянемо терміни, котрі використовуються для найменування вимірювальних приладів. Як правило, вони утворені способом словоскладання: «метр» / «mètre» (m) та компоненту перед ним, який конкретизує значення: «хронометр» / «chronométré» (m) – прилад для вимірювання хронаксії; «динамометр» / «dynamomètre» (m) – прилад для вимірювання динамометрії; «подометр» / «podomètre» (m) – прилад для вимірювання довжини, ширини і висоти стопи; «естезіометр» / «esthésiomètre» (m) – прилад для вимірювання чутливості.

Сьогодні існує велика кількість засобів і методів реабілітації. Проаналізувавши відповідні лексикографічні праці, ми дійшли висновку, що найбільше термінів для їхнього найменування у французькій та українській мовах утворено за допомогою слів: «вправа» / «exercice» (m) – «вправи на розслаблення м'язів» / «exercices (m, pl) de décontraction», «вправи на гімнастичній стіні» / «exercices (m, pl) à l'espalière», «вправи на гнучкість» / «exercices (m, pl) d'assouplissement»; «гімнастика» / «gymnastique» (f) – «корегуюча гімнастика» / «gymnastique (f) correctrice», «дихальна гімнастика» / «gymnastique (f) respiratoire», «шведська гімнастика» / «gymnastique (f) suédoise»; «маневр» / «manœuvre» (f) – «manœuvre (f) de Heimlich» – «прийом Гаймліха», Генрі Гаймліх / Henry Heimlich (1920) – американський лікар, «manœuvre (f) de Cyriax» – «прийом Сайрієкса», Джеймс Генрі Сайрієкс / James Henry Cyriax (1904-1985) – англійський ортопед, «метод тренування скорочення і розслаблення м'язів» / «manœuvre (f) du contracté-relâché», «масаж» / «massage» (m) – «масаж серця» / «massage (m) cardiaque», «закритий масаж серця» / «massage (m) du cœur extérieur», «китайський масаж» / «massage (m) chinois», «гігієнічний масаж» / «massage (m) hygiénique», «вібромасаж» / «massage (m) vibratoire»; «метод» / «méthode» (f) – «метод Карла і Берти Бобат» / «méthode (f) de Bobath», Карел Бобат / Karel Bobath (1906-1991) – німецький невропатолог та психіатр, його дружина Берта Бобат / Bertha Bobath (1907-1991) – фізіотерапевт, «метод Петьо» / «concept (m) de Petö», Андраш Петьо / Andreas Petö (1893-1967) – угорський лікар і педагог, «метод Козьявіна» / «méthode (f) de Kozijavkin» – «метод Козьявіна», Володимир Козьявін (1947) – український лікар, «метод лікування» / «méthode (f) de traitement». Трапляються випадки, коли вживається лише власна назва: «Ролф-метод» / «Rolfing», Іда Ролф / Ida Rolf (1896-1979) – американський лікар, «метод Кляппа» / «Klapp», Рудольф Кляпп / Rudolf Klapp (1873-1949) – німецький ортопед. Окремо слід звернути увагу на значну кількість термінів, котрі називають метод реабілітації та утворені за допомогою терміну «терапія» (грецькою мовою «therapeia» – «лікування») та компоненту, який уточнює спрямованість: «рефлексотерапія» / «réflexothérapie» (f); «ерготерапія» / «ergothérapie» (f); «кінезітерапія» / «kinésithérapie» (f); «механотерапія» / «mécanothérapie» (f); «таласотерапія» / «thalassothérapie» (f); «хіміотерапія» / «chimiothérapie» (f); «гідротерапія» / «hydrothérapie» (f) etc.

Врешті, аналізуючи терміни на позначення назв професій у реабілітаційній галузі, бачимо, що вони, в переважній більшості, утворені у французькій мові за допомогою суфіксу -iste: «prothésiste» (m) / «протезист», «orthopédiste» (m) / «ортопедист», «traumatologiste» (m) / «травматолог», «orthophoniste» (m) / «логопед», «orthoptiste» (m) / «ортоптист»; суфіксу -ien: «chirurgien» (m) / «хірург», «omnipraticien» (m) / «лікар-терапевт»; суфіксу

-eur: «rééducateur» (m) / «фізіотерапевт», «спеціаліст з відновлення працездатності», «rebutteur» (m) / «костоправ»; терміноелементу з грецької

-logue: «kinésiologue» (m) / «кінезіолог», «podologue» (m) / «спеціаліст із захворювань стопи», «rhumatologue» (m) / «ревматолог», «pneumologue» (m) / «пульмонолог»; компонента – терміну грецького походження «-thérapeute»: «physiothérapeute» (m) / «фізіотерапевт», «ergothérapeute» (m) / «працетерапевт»; «vertébrothérapeute» (m) / «вертебротерапевт»; способом словоскладання: «masseur-kinésithérapeute» (m) / «масажист і методист з лікувальної фізичної культури», «aide-soignante» (f) / «доглядальниця». В окремих випадках, співіснують два варіанти: «chiropraticien» (m) / «chiropracteur» (m) / «мануальний терапевт»; «physiologiste» (m) / «physiologue» (m) / «фізіолог»; «gérontologiste» (m) / «gérontologue» (m) / «геронтолог»; «kinésiste» (m) / «kinésithérapeute» (m) / «кінезіотерапевт, масажист».

Проведений аналіз термінів дозволяє нам зробити наступні **висновки**:

1. У термінології реабілітації французької та української мов виявлено широке застосування епонімів, що пояснюється тим, що певний метод реабілітації, протез, ортез, тренажер або прилад був винайдений конкретною людиною, чие прізвище, для увіковічення його пам'яті, увійшло в якості спеціального терміну. Для відповідного фахівця епоніми не становлять жодних проблем з їх розумінням; для неспеціалістів завжди необхідним буде додаткове пояснення.

2. Становлення сучасних засобів і методів реабілітації розпочалося на початку XIX століття, коли з'явилася шведська система лікувальної гімнастики та були розроблені механотерапевтичні апарати. Паралельно з розвитком реабілітації відбувається розвиток її термінології, і перед перекладачами постає питання, яким чином передати з однієї мови іншою термін для того, щоб його значення було чітким і зрозумілим.

3. Найпоширенішими способами утворення термінів галузі реабілітації у французькій та українській мовах є словоскладання; за допомогою грецьких терміноелементів; за допомогою суфіксації.

Перспективи подальших досліджень стосуватимуться аналізу французьких термінів, котрі використовуються для найменування допоміжних засобів повсякденного життя неповносправних людей – «ouvre-robine» (m), «porte-livre» (m), «remonte-pantalon» (m), «verticalisateur» (m) etc., та способів їх перекладу українською мовою.

Література:

1. Дубогай О. Д. Основні поняття і терміни оздоровчої фізичної культури та реабілітації / О. Д. Дубогай, А. М. Ткачук, С. Д. Костікова, А. О. Єфімов. – Луцьк : Надстир'я, 1998. – 100 с.
2. Д'яков А. С. Основи терміноутворення: Семант. та соціолінгвіст. аспекти / А. С. Д'яков, Т. Р. Кияк, З. Б. Куделько. – К. : Вид. дім «KM Academia», 2000. – 218 с.
3. Коваль Р. Епоніми в термінології фізичної і медичної реабілітації (на матеріалі французької та української мов). Коваль Ростислав // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія: Філологічні науки. – Луцьк. – № 3 (304). – 2015. – С. 293–298.
4. Коваль Р. Запозичення в термінології реабілітації. Коваль Ростислав // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Філологія (мовознавство): збірник наукових праць / [гол. ред. Н. Л. Іваницька]. – Вінниця: ТОВ «фірма «Планер»», 2015. – Вип. 22. – С. 21–27.
5. Коваль Р. Топоніми в термінології фізичної й медичної реабілітації. Коваль Ростислав // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія. – Одеса. – Вип. 15. – Т. 2. – 2015. – С. 58–60.
6. Козырева О. В. Физическая реабилитация. Лечебная физическая культура. Кинезитерапия: учеб. слов.-справ. / О. В. Козырева, А. А. Иванов. – М. : Сов. спорт, 2010. – 278 с.
7. Кравченко А. І. Медико-біологічна та реабілітаційна термінологія для студентів спеціальностей «Фізична реабілітація», «Фізична культура» : Навчальний посібник / Кравченко А. І., Лянной Ю. О., Купина В. В. – Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2002. – 212 с.
8. Мерзлікіна О. А. Тлумачний словник термінів і словосполучень фізичної реабілітації / О. А. Мерзлікіна, О. В. Гузій. – Л. : вид. ЛНУ ім. І. Франка, 2002. – 48 с.
9. Мухін В. М. Фізична реабілітація : підручник / В. М. Мухін. – 3-те вид., переробл. та доповн. – К. : Олімп. л-ра, 2009. – 448 с. : іл.
10. Dufour Michel. Dictionnaire de kinésithérapie et réadaptation / Michel Dufour, Michel Gedda. – Paris : Maloine, 2007. – 582 p.
11. Zribi Gérard. Dictionnaire du handicap. 7e édition / Gérard Zribi, Dominique Poupée-Fontaine. – Rennes : Presses de l'EHESP, 2011. – 349 p.
12. www.cirrie.buffalo.edu
13. www.irdpq.qc.ca

УДК 378.147:811.111

Т. Б. Козак,

Тернопільський національний економічний університет, м. Тернопіль

METHODEN IM FREMDSPRACHENUNTERRICHT

Before, choosing the right method of teaching German according to the level and needs of the corresponding group, it is essential to know methodology of foreign language teaching. In higher education foreign language teachers often verified on the tried and tested teaching methods. However, the requirements of teaching foreign language are changing with in the time. There are new developing methods that easily adapt to the current needs of the society. The latest results from different related disciplines are also taken into account. German as a foreign language is also affected by this development of the methods of foreign language teaching. The aim of the article is to describe the historical development of German language, define the basic meaning of the term «method» of German scientists, examine and describe the main teaching methods during the German lessons (grammar-translated method, direct method, audio-visual method, communication method) in high school and found their influence on foreign language performance of students.

Keywords: method, the lesson foreign language, grammar-translated method, direct method, audio-visual method, communication method.

МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

У статті висвітлено основні точки зору німецьких науковців щодо тлумачення терміну «метод», розглянуто та охарактеризовано основні методи навчання, що застосовуються на заняттях іноземної мови у вищій школі та виявлено їх вплив на ефективність іноземної підготовки студентів.

Ключові слова: метод, заняття іноземної мови, граматико-перекладний метод, прямі методи, аудіовізуальні методи, комунікативні методи.

МЕТОДИ ПРЕПОДАВАННЯ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА

В статье отражены основные точки зрения немецких ученых относительно значения термина «метод», рассмотрены и охарактеризованы основные методы обучения, применяемые на занятиях иностранного языка в высшей школе и выявлено их влияние на эффективность иноязычной подготовки студентов.

Ключевые слова: метод, занятие иностранного языка, граматико-переводной метод, прямые методы, аудиовизуальные методы, коммуникативные методы.

Einleitung. Im Hochschulunterricht greifen Fremdsprachelehrer häufig auf die sich bewährten Lehrmethoden zurück. Die Anforderungen an den Fremdsprachenunterricht wandeln sich aber mit der Zeit. Es werden neue Methoden entwickelt, die häufig das annehmen, was vorher vernachlässigt wurde, oder sie passen sich einfach den aktuellen Bedürfnissen der Gesellschaft an. Dabei werden auch die neuesten Ergebnisse unterschiedlicher Bezugswissenschaften berücksichtigt. Deutsch als Fremdsprache wird auch von dieser Entwicklung der Methoden des Fremdsprachenunterrichts beeinflusst [8, S. 83].

Analyse der letzten Forschungen und Veröffentlichungen. Das Wort «Methode» stammt vom Griechischen *methodos* beziehungsweise Lateinischen *methodus* und bedeutet im Allgemeinen so viel wie «Zugang/Verfahren zu einem bestimmten Ziel» oder